Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.
Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.
Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 15. Dnia 8. Sierpnia 1884. XI. rocznik.

Porządek dzienny

X. Walnego Zgromadzenia Związku stow. zarobkowych i gospodarczych dnia 7. i 8. września 1884.

I. Posiedzenie

dnia 7. września 1884 o godz. 9téj przed południem.

I. Zagajenie zgromadzenia przez prezesa Wydziału Związku.
II. Legitymacya delegatów Towarzystwa (§. 8. stat.).
III. Wybór przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego (§. 12. stat.).
IV. Sprawozdanie Patrona z czynności za czas od 1. października 1883. do 1. września 1884.
V. Zamknięcie rachunków Związku za rok 1883. i budżet na rok 1885.
VI. Stosunek Stowarzyszeń do zakładów udzielających im kredyta. Referent p. Patron.
VII. Zadanie komisyj kontrolujących w Towarzystwach i wskazówki dla ich postępowania. Referent p. J. Urban.
VIII. Szkontrowanie Towarzystw handlu skór. Referent p. A. Aleksandrowicz.
IX. Wnioski stowarzyszeń i delegatów.

II. Posiedzenie.

dnia 8. września 1884 o godz. 9téj przed południem

X. Sprawozdanie komisyi o stosunku Stowarzyszeń do zakładów udzielających im kredyta.
XI. Sprawozdanie komisyi o przedłożeniu Patrona z czynności w ubiegłym 11 miesięcznym okresie.
XII. Sprawozdanie komisyi o zamknięciu rachunków Związku za rok 1883. i budżecie na rok 1885.
XIII. Sprawozdanie o wnioskach delegatów i stowarzyszeń.
XIV. Wybór Patrona i zastępcy Patrona.
XV. Wybory uzupełniające do Wydziału.
XVI. Odczytanie i zatwierdzenie protokołów walnego Zgromadzenia.
XVII. Zamknięcie Zgromadzenia.

Z uchwały Wydziału Związku stowarzyszeń.

We Lwowie dnia 1. sierpnia 1884 r.

Dr. Skałkowski, Patron. *W. Terenkoczy*, Sekretarz.

Porządek dzienny

II. Walnego Zgromadzenia funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarz. zarobk. i gospod.

które się odbędzie dnia 7. września 1884. o godz. 4 popołudniu w sali lwowskiego Tow. zaliczkowego.

1. Zagajenie, legitymacya i wybór przewodniczącego.
2. Sprawozdanie z czynności i rachunków Zarządu za czas od 1. lipca 1883., do 30. czerwca 1884. Referent p. N. Ulmer.
3. Sprawozdanie z rachunków i udzielenie Zarządowi absolutoryum. Referent dr. Goldman.
4. Wnioski o zmiany §§. 3. i 16. statutu. Referent dr. Krówczyński i Wł. Terenkoczy.
5. Sprawozdanie o uchwałach i rezolucyach I. Walnego Zgromadzenia. Referent p. Medveczky i Wł. Terenkoczy.
6. Uzupełniający wybór dwóch członków Zarządu, w miejsce wylosowanych pp. dr. Zgórskiego i Żabki.
7. Wnioski członków.

Z uchwały Zarządu funduszu zaopatrzenia.

We Lwowie dnia 5. sierpnia 1884.

Dr. *Alfr. Zgórski.* *N. Ulmer.*

Okólnik Patronatu Związku stowarzyszeń w sprawie X. Walnego Zgromadzenia delegatów.

Z uwagi, że Sejm krajowy rozpocznie w tym roku swe obrady wcześniéj, niżeli to było pierwotnie przewidziane, tudzież z powodu objawionego życzenia przez dyrekcyę Banku krajowego, zwołania w tym roku zjazdu delegatów zastępstw Banku krajowego do Lwowa, równocześnie z zebraniem ogólném delegatów Związku, uchwalił Wydział Związku, decyzyę co do miejsca odbyć się mającego zjazdu w ten sposób zmienić, że jeszcze w tym roku zjazd ma się odbyć we Lwowie.

Podajemy zatém niniejszém do wiadomości Szanownéj Dyrekcyi, że X. Walne Zgromadzenia delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych odbędzie się we Lwowie na dniu 7. i 8. września r. b., w sali posiedzeń Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Lwów, dnia 4. sierpnia 1884.

Dr. Skałkowski — Patron.
W. Terenkoczy — sekretarz.

O kredycie rolniczym mniejszych właścicieli w Towarzystwach zaliczkowych.

Jak każdy pomysł lub wynalazek ulega z biegiem czasu ciągłemu ulepszaniu, opartemu na praktyce, tak i pierwotna forma naszych stowarzyszeń przybrała do dzisiaj inny kierunek, oraz zmieniła wiele zasad, jakie postawił w założeniu twórca stowarzyszeń Dr. Schulze-Delitzsch.

Nie ulega wątpliwości, że mąż ten stawiając zasadę samopomocy i tworząc na podstawie jéj stowarzyszenia, miał na myśli zastósowanie téj zasady przedewszystkiem dla mieszkańców miast, to jest tam gdzie znaczny ruch i różnorodność żywiołów najbardziéj dała się zastósować do tworzenia stowarzyszeń. Ztąd pochodzi, że założyciel już w pierwszym programie swéj pracy inicyował różnorodne stowarzyszenia jak : kredytowe, spożywcze, magazynowe, surowcowe, handlowe itp. Do stowarzyszeń kredytowych, istniejących po miastach, zaczęli dość szybko przystępować okoliczni właściciele gruntowi, którzy w niejedném Towarzystwie przewyższyli liczbą miastowych towarzyszy i tak powstały w Niemczech stowarzyszenia, udzielające kredyt włościański.

Schulze-Delitsch miał na myśli tylko mieszkańców miast łączyć w stowarzyszenia, jak to wyżéj wypowiedzieliśmy, a zdanie nasze popiera i ta okoliczność, że główną zasadą przez niego postawioną w udzielaniu kredytu zaliczkowego, była krótkość terminu w jakim kredyt ten miał być zwrócony.

Przeistoczenie wielu stowarzyszeń w tym kierunku, że udzielają przeważnie kredyt rolniczy, nie pociągnęło jednak zmiany zasad i stworzyła się przez to anomalia, że znaczna część Towarzystw niemieckich, udzielająca kredyta rolnicze, wyznacza 3 miesięczny termin zwrotu pożyczki a co najwyżéj za rok. Okoliczność ta podała broń w rękę przeciwnikom zasady samopomocy i dziś niejednokrotnie można się spotkać w pismach niemieckich z zarzutem przeciw stowarzyszeniom, że działają na rolnictwo szkodliwie a co najmniéj bez pożytku.

U nas rzecz się przedstawia podobnie, chociaż założenie miało inne powody. Stowarzyszenia nasze powstały w czasie, kiedy kredyt w naszym kraju był dla wielu warstw niedostępny — instytucye finansowe operowały tylko z wielkiemi firmami, lub udzielały kredyt hipoteczny, a drobny przemysł, handel i rolnictwo znajdywały kredyt tylko u osób prywatnych a témi byli przeważnie — lichwiarze. Skutki téj operacyi odbiły się najbardziéj na rolnictwie; dla ratowania go od zupełnéj zagłady zaczęto tworzyć po powiatach Towarzystwa zaliczkowe i ztąd powstało, że kredyt w naszych stowarzyszeniach stał się przeważnie rolniczym. Biorąc za wzór stowarzyszenia niemieckie a nawet przyjmując poniekąd ich statut, nie zbadaliśmy różnicy i stała się znów i u nas ta niewłaściwość, że przyjęto za warunek do zwrotu pożyczki krótkość terminu, gdy tymczasem dopełnienie tego warunku przez klienta rolnika jest wprost niemożliwém. Aby uniknąć téj trudności w udzielaniu kredytu na dłuższe termina i nie stanąć w sprzeczności ze statutem, który u wielu postanawia, że „z reguły pożyczki udzielać się będzie na przeciąg 3 miesięcy“ u wielu „na rok“, przyjęły Towarzystwa formę prolongaty długu, za upłaceniem pewnéj części kapitału i procentów z góry, przyczém w księgach zapisuje się pierwotna pożyczka jako zupełnie spłacona a reszta kwoty prolongowanéj uważa się jako nowa zaliczka. Dobrze jeszcze, jeżeli Dyrekcya przy takiéj prolongacie dozwala, aby na pokrycie pozostał skrypt pierwotny, widzieliśmy jednak przy sposobności przeprowadzonych lustracyi wypadki, że Dyrekcya żąda przy każdéj prolongacie nowego skryptu, co utrudnia i podraża pożyczkę, nie tylko ze względu na koszta obligu, ale i z tego powodu, że oprócz dłużników, muszą przy każdéj takiéj prolongacie być obecni ręczyciele.

W każdym razie ten sposób udzielania pożyczek długo-terminowych, w kilku latach spłacalnych za pomocą prolongat jest niewłaściwy, choćby ze względu na niezgodność warunków jaki skrypt dłużny zawiéra, a jakie dłużnikowi przyrzeczone zostały, oraz z tego względu, że przez podobne prolongaty zwiększa się

sztucznie obrót i wykazuje fikcyjne cyfry. W tym kierunku powinne statuta Towarzystw, stósownie do okoliczności i rodzaju kredytu uledz zmianom.

W niektórych Towarzystwach już istnieje odmienny sposób udzielania pożyczek, a świeżo przy lustracyi Towarzystwa zaliczkowego w Łańcucie znaleźliśmy przeważną część pożyczek udzielonych na przeciąg lat czterech w ratach kwartalnych, których plan umorzenia kapitału znajduje się w księdze obligów na cały peryod trwania pożyczki rozłożony, zaś procent pobiéra się zawsze od resztującego kapitału.

W piérwszym wzorowym statucie wydanym przez Związek stowarzyszeń jest powiedzianém: „Co do terminu spłaty pożyczek, udzielanych członkom, zwracać należy uwagę na termina, na jakie Stowarzyszenie z kredytu korzysta". Postanowienie to, zaczerpnięte także z głównych zasad, jakie twórca stowarzyszeń postawił, jest tak szłuszne, że przeciwko temu nie da się przytoczyć żadnych argumentów, a że fundusze jakiemi Towarzystwa obracają, składają się przeważnie z wkładek oszczędności, tórych termina wypowiedzenia są krótkie, po części zaś z pożyczek zaciągniętych, które także nie na długi okres czasu udzielane bywają, przeto i zaliczki przez stowarzyszenia członkom udzielone nie mogą opiewać na długie termina. Na téj podstawie opierają swe postępowanie te stowarzyszenia, które udzielają pożyczki na obligi krótkoterminowe, przyzwalając milcząco na spłaty kilkuletnie.

Taki sposób postępowania jest jednak zdaniem naszém tylko zręczném obejściem, którego zalecać nie można, a zatém pozbyć się go trzeba. Skoro raz przyszliśmy do przekonania, że kredyt udzielony rolnikowi musi być na spłaty kilkoletnie rozdzielony, musimy postarać się także o to, aby rozporządzać odpowiednim długoterminowym kredytem własnym.

Przedewszystkiem więc usiłowania Towarzystw powinne być ku temu zwrócone, aby przy wkładkach oszczędności rozszerzyć termina wypowiedzenia, względnie podjęcia złożonego kapitału. Rzecz ta jest ze skutkiem praktykowaną u niektórych stowarzyszeń w ten sposób, że wkładki znaczniejsze przyjmowane bywają jako stała lokacya, która najmniéj przez rok ma w Towarzystwie pozostawać. Lokacye te bywają nieco wyżéj oprocentowane i to stanowi niejako premię za warunek dłuższego terminu wypowiedzenia. Aby jednak w zupełności zadość uczynić zasadzie wyż wypowiedzianéj, żeby termina spłaty pożyczek odpowiadały własnym zobowiązaniom stowarzyszenia, dość zamieścić w skrypcie dłużnym warunek, że Towarzystwo ma prawo zażądać od dłużnika spłaty całego kapitału nie spłaconego, za pewném oznaczoném w skrypcie wypowiedzeniem. Takie zastrzeżenie zabezpieczy Towarzystwo przed możliwą trudną sytuacyą, w razie wypowiedzenia znaczniejszéj ilości wkładek, lub innych zobowiązań i uczyni zadość zasadzie wyżéj wypowiedzianéj.

Drugą zasadniczą zmianą, jakiéj idea Schulzego-Delitzch uległa u naszych stowarzyszeń, jest przystępność w udzielaniu kredytu hipotecznego. Twórca stowarzyszeń opartych na samopomocy niejednokrotnie i znaciskiem powtarzał, że ten rodzaj kredytu nie nadaje się w zupełności dla stowarzyszeń zaliczkowych. Nasze stosunki są jednak odmienne od niemieckich i chociaż bronimy zasady przez tego myśliciela wypowiedziane, nie możemy się zgodzić, aby ten rodzaj kredytu u naszych stowarzyszeń miał być wykluczonym, gdyż jest on częstokroć najwłaściwszym, przeto pożądanym. Nie rozumiemy pod tém, aby Towarzystwa udzielały pożyczek na większe hipoteki z kilkunastoletnią amortyzacyą — bynajmniéj — lecz wracamy znowu i tu do rodzaju kredytu najbardziéj używanego, t. j. do drobnego kredytu rolniczego.

Gdyby właściwy kredyt zaliczkowy dla mniejszych właścicieli gruntowych, miał być ściśle przez nasze stowarzyszenia przestrzegany, musiałby się ograniczyć do bardzo drobnych kwot t. j. takich, jakie rolnikowi po opłaceniu z dochodu rocznego swéj kilkumorgowéj ziemi, wszelkich kosztów produkcyi, podatków i zaopatrzenia swego i swéj rodziny na cały rok następny, — pozostałyby do rozporządzenia. Każdy znający stosunki naszych rolników przyzna, że zaliczka w téj wysokości udzielona, nie przyniosłaby mu żadnego pożytku, bo byłaby za szczupłą. U nas rolnik zaciąga pożyczkę na kupno inwentarza, przykupno gruntów, spłaty rodzeństwa, pobudowania się i inne tém podobne rzeczy. Wysokość tych zaliczek przekracza możność spłaty takowéj w jednym roku, a że dług mający być w kilku latach spłacony, nadaje się do zabezpieczenia hipotecznego, przeto i ten rodzaj kredytu jest u nas nie tylko pożądany, ale i konieczny.

Nie można jednak zapoznawać i w tym wypadku odmiennego celu naszych stowarzyszeń od instytucyj hipotecznych, przeto różnica peryodu amortyzacyjnego musi być znaczną. Pożyczki hipoteczne udzielane przez Towarzystwa zaliczkowe rolnikom, powinne być najpóźniéj w 4 latach spłacone.

Co zaś do kosztów jakie pociąga za sobą pożyczka hipoteczna, a co stanowi główny zarzut przeciwników tego rodzaju kredytu, te są nie wiele większe od pożyczki udzielonéj za poręką a częstokroć i mniejsze. Gdy bowiem zważymy, że w obu razach zeznają dłużnicy akt notaryalny, to w razie intabulacyi przybywa wprawdzie koszt stempla na podanie i należytość intabulacyjna, lecz unika się podwójnego stempla do aktu z tytułu poręki, oraz — co ważniejsze — dłużnik nie obciąża się zobowiązaniem względem ręczycieli, którym nadto musi

wynagradzać częstokroć stratę czasu, jakto z praktyki doświadczono.

Zapatrywanie powyższe podajemy nie w tym celu, aby zachęcać Towarzystwa do szérszego udzielania kredytu hipotecznego, a jedynie dla tego, aby zaznaczyć, jak odmienne stosunki wymagają zmiany ogólnych zasad i jak wszelkie przyjęte formy potrzebują dopiero praktycznego zastósowania, aby odpowiedziały zadaniu. Umiejętne zastósowanie zasady do danych warunków i potrzeb jest najwyższém zadaniem jéj zwolenników a wymiana myśli w téj materyi świadczy o żywotności przedmiotu, oraz o przejęciu się sprawą tych, którzy zasadzie téj hołdują.

Stowarzyszenia nasze jeszcze w wielu kierunkach nie mają wyrobionego sposobu postępowania a jednak chcąc stanowić siłę zjednoczoną, powinniśmy dbać przedewszystkiem o jednolite i zgodne pojęcie głównych warunków naszego zadania, oraz zastósować naszą działalność do właściwości terenu, aby praca nasza najobfitsze wydawała owoce. *W. T.*

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu lipcu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

„*Spółka spożywcza w Kańczudze*, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką."— Statut z dnia 17. lutego 1884. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom według rzetelnej miary i wagi, po cenie jak najniższéj, niesfałszowanych i co do jakości jak najlepszych artykułów żywności, tudzież innych przedmiotów w surowym lub przerobionym stanie, daléj, ułatwienie członkom w sprzedaży i zakupnie powyżéj określonych przedmiotów, a wreszcie składanie dla członków oszczędności, przez udział tychże w zysku stowarzyszenia powstać mających. Czas trwania jest nieograniczony. Dyrekcya składa się z 3 członków pp. Walerego Siterskiego, dyrektora, Jana Chmury, kontrolora, Aleksandra Teofila dw. im. Stanikowskiego, kasyera, zaś Kazimierza Przewrockiego, Jana Lewkowicza i Ignacego Wołoszyńskiego jako zastępców. Wszelkie ogłoszenia od Towarzystwa pochodzące, będą wychodziły w jednym z dzienników krajowych. Za wszelkie zobowiązania stowarzyszenia odpowiadają wszyscy członkowie solidarnie, do wysokości dwukrotnéj kwoty deklarowanych udziałów — zaś do ważności zobowiązania potrzeba obok firmy, podpisu przynajmniéj dwóch członków Dyrekcyi. (C. k. Sąd obwodowy, jako handlowy w Rzeszowie. Uchwała z dnia 13. czerwca 1884. l. 3497).

„*Towarzystwo Związkowéj drukarni „Ognisko*“ we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką z siedzibą we Lwowie“. — Statut z dnia 9. września 1883. Przedmiotem Towarzystwa tego jest wykonywanie wszelkich w zakres sztuki drukarskiéj wchodzących robót, na wspólny zysk lub stratę. Czas trwania towarzystwa jest nieograniczony Dyrekcya składa się z dwóch członków pp. Antoniego Trompeteur'a dyrektora i Aleksandra Lévay'a kasyera, zaś Władysława Szyjkowskiego jako zastępcy kasyera. Wszelkie ogłoszenia od Towarzystwa pochodzące, wychodzić będą pod firmą Towarzystwa z podpisami obu członków Dyrekcyi. Zaproszenia na walne Zgromadzenia podpisuje prezes i sekretarz Rady nadzorczéj. Publiczne ogłoszenia od Towarzystwa umieszczane będą w jednym z dzienników lwowskich. (C. k. Sąd krajowy, jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 5. lipca 1884. l. 29650).

Rozwiązanie Towarzystw:

„*Towarzystwo do wydawania dzieł szkolnych*, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ — zostało z dniem 31. maja 1884 z rejestru handlowego dla Towarzystw zarobkowych i gospodarczych wykreśloném. Wzywa się równocześnie wierzycieli, aby do towarzystwa się zgłaszali. (C. k. Sąd krajowy, jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 14. czerwca 1884. l. 26699).

„*Towarzystwo galicyjskiéj kasy zaliczkowéj* we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Na nadzwyczajném walném Zgromadzeniu z dnia 18. maja r. b. uchwalono rozwiązanie towarzystwa i przeprowadzenie likwidacyi tegoż. Firma Towarzystwa odtąd opiewać będzie: „Towarzystwo galicyjskiéj kasy zaliczkowéj we Lwowie, stowarzyszenie z nieograniczoną poręką w likwidacyi“. Do podpisywania téj firmy wystarczą podpisy dwóch likwidatorów. Na témże zgromadzeniu wybrano likwidatorami pp. Stanisława Jabłkowskiego, Bogusława Longchampsa, Dra Zyg. Skowrońskiego i Jana Szwejkowskiego. (C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 21. czerwca 1884. l. 25588).

Zmiany w Dyrekcyi:

„*Stowarzyszenie oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. gal. kolei Karola Ludwika* we Lwowie“. Walne Zgromadzenie z dnia 30. marca 1884. powołało do Dyrekcyi pp. Józefa Luxa, Antoniego Tilewicza, Władysława Leitnera, zaś jako zastępców: pp. Mieczysława Franka, Tytusa Kauckiego i Karola Bitnera. (C. k. Sąd krajowy, jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 7. czerwca 1884. l. 24006).

„„*Unia*“, *związek dla kredytu i ochrony praw wierzycieli* we Lwowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“. Na podstawie uchwały Dyrekcyi z dnia 17. i 28. czerwca 1883 zostało wystąpienie z Rady za-

wiadowczéj tego stowarzyszenia pp. Henryka Degena i Markusa Löwenherza przyjęte. (C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 14. czerwca 1884. l.26926).

„*Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie*, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. — Na podstawie uchwały walnego Zgromadzenia z dnia 28. kwietnia 1884. zostali na przeciąg lat trzech wybrani dyrektorami pp. hr. Karol Scipio, Gabryel Danielewicz i Józef Gaweł, zastępcami zaś pp. Bolesław Żardecki i Adam Wolski. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie. Uchwała z dnia 5. czerwca 1884. l. 3279).

„*Spar und Credit-Verein* w Rzeszowie, spółka zarejestrowana z ograniczoną poręką“. Walne Zgromadzenie z dnia 13. kwietnia 1884. wybrało w miejsce ustępującego p. Markusa Maiera dw. im. Horna, dyrektorem p. Kellmana Druckera. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie. Uchwała z dnia 29. maja 1884. l. 2837).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Jarosławiu, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. — Na walném Zgromadzeniu z dnia 4. kwietnia 1884. wybrano do Dyrekcyi w miejsce ustępującego p. Włodzimierza Ustrzyckiego, dyrektorem p. Bolesława Drohojowskiego, zaś w miejsce tegoż ostatniego, zastępcą dyrektora p. Romana Zukra. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 11. czerwca 1884. l. 6993).

„*Stowarzyszenie zaliczkowe* w Krakowcu, zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Na posiedzeniu Rady zawiadowczéj dnia 6. kwietnia 1884 odbytém, obrano w miejsce ustępującego p. Wojciecha Komorowskiego, członkiem dyrekcyi p. Feliksa Wolczaka. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 11. czerwca 1884. l. 6994).

„*Spółka rolnicza* w Tarnopolu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“. Uchwałą Rady nadzorczéj z dnia 29. czerwca 1884. udzielono upoważnienie p. Stanisławowi Mroczkowskiemu do podpisywania firmy, w zastępstwie jednego Dyrektora. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu. Uchwała z dnia 3. lipca 1884. l. 8883).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Dobromilu, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Na walném Zgromadzeniu z dnia 30. marca 1884. wybrano w miejsce ustępujących członków dyrekcyi pp. Dra Aleksandra Bieńczewskiego i Wojciecha Krzeptowskiego dyrektorem p. Piotra Olszańskiego, a kontrolorem p. Rudolfa Hausera. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 11. czerwca 1884. l. 6830).

„*Stowarzyszenie kredytowe „Oszczędność“* w Tłumaczu, zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Walne Zgromadzenie z dnia 11. czerwca 1884 wybrało na nowe trzechlecie Dyrekcyę składającą się z trzech członków a to: pp. Stefana Skawińskiego, Kazimierza Jasińskiego i Antoniego Eckhardt'a. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie. Uchwała z dnia 2. lipca 1884. l. 8811).

„*Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu Mościckiego* z siedzibą w Mościskach, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Na posiedzeniu Rady zawiadowczéj dnia 12. marca 1884 odbytém, wybrano w miejsce dotychczasowego dyrektora p. Aleksandra Lewickiego, dyrektorem p. Leopolda Masiuka, zaś w miejsce dotychczasowego zastępcy p. dra Franciszka Wyszatyckiego, zastępcą dyrektora p. Aleksandra Lewickiego. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 21. maja 1884. l. 6178).

„*Tarnopolskie stowarzyszenie urzędników, zaliczkowe i konsumowe*, zarej. z ograniczoną poręką“. Walne Zgromadzenie w dniu 18. maja 1884. odbyte uchwaliło zmienić statut w ten sposób, iż do Dyrekcyi wybiera się trzech członków i dwóch zastępców na jeden rok. Z powodu tego zostali do dyrekcyi wybrani na członków pp. Sebastyan Króżel, Lew Szechowicz i Władysław Boberski, na zastępców zaś pp. Władysław Gabryel i Aleksander Barwiński. Prezesem dyrekcyi wybrano p Władysława Boberskiego, zastępcą tegoż Sebastyana Króżla. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu. Uchwała z dnia 3. czerwca 1884. l. 7466.

„*Towarzystwo kredytowe* w Glinianach, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Rada zawiadowcza wybrała na posiedzeniu z dnia 16. lutego 1884. zaś walne Zgromadzenie z dnia 6. marca 1884 zatwierdziło wybór p. Manesa Liebermana na członka dyrekcyi tegoż towarzystwa, w miejsce zmarłego Samuela Leiby dw. im. Wechslera. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie. Uchwała z dnia 17. maja 1884. l. 4666).

Zmiany statutu:

Spar und Credit-Verein in Drohobycz, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung. Nadzwyczajne walne Zgromadzenie uchwaliło wykreślić trzeci ustęp §. 12. statutów z 30. września 1877. opiewający: „iż ci członkowie stowarzyszenia, którzy z chwilą wejścia w wykonanie statutów teraz obowiązujących stowarzyszenie, wedle brzmienia dawniejszych statutów odpowiadali wyższą kwotą jak 250 zł. odpowiadają taką wyższą kwotą, aż do 31. grudnia 1881 r.“. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Samborze. Uchwała z dnia 24. czerwca 1884 l. 3783).

Upadłości:

„*Kasa zaliczkowa „Wzajemna pomoc“* w Busku, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“.— C. k. Sąd obwodowy w Złoczowie otwiera konkurs na wszelki gdziekolwiek się znajdujący ruchomy i nieruchomy majątek Kasy zaliczkowéj „Wzajemna pomoc“ w Busku. (Uchwała z dnia 19. lipca l. 6989).

Do funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stow. zarobk. i gosp. przystąpił p. Franciszek Marx, kontrolor Towarzystwa zaliczkowego w Rohatynie.

Wydział Związku stowarzyszeń odbył na dniu 1. sierpnia posiedzenie, na którém byli obecni: p. Patron dr. Skałkowski, przewodniczący dr. Maly, członkowie wydziału pp. Żabicki, Aleksandrowicz, br. R. Gostkowski, dr. Krówczyński, T. Merunowicz, dr. Zbyszewski oraz sekretarz i redaktor „Związku“ Wł. Terenkoczy.

Zatwierdzono protokół ostatniego posiedzenia wydziału.

Sprawozdanie sekretarza za czas od 23. czerwca do 1. sierpnia b. r. przyjęto do wiadomości.

P. Patron zaznaczył w swém sprawozdaniu prawidłowy bieg likwidacyi Towarzystwa gal. kasy zaliczkowéj we Lwowie tak dalece, że wszystkie długi Towarzystwa zostały już zapłacone a likwidatorowie będą mogli odtąd przeznaczać wszelkie wpływy na umorzenie książeczek oszczędności.

Z powodu, że Sejm krajowy ma być zwołanym w pierwszych dniach sierpnia, oraz z uwagi, że Dyrekcya Banku krajowego objawiła życzenie, przy sposobności zjazdu delegatów stowarzyszeń odbyć konferencyę reprezentantów zastępstw Banku krajowego — zastanawiano się nad zmianą miejsca zwołania Zgromadzenia a mianowicie, czyby nie należało i w tym roku odbyć zgromadzenie we Lwowie, i uchwalono zostawić dyecyzyę p. Patronowi, który porozumi się w téj sprawie z Dyrekcyą Banku krajowego.

Następnie ułożono i zatwierdzono porządek dzienny X. Walnego Zgromadzenia delegatów i wybrano referentów.

Przydzielony Wydziałowi uchwałą ostatniego Zgromadzenia delegatów wniosek, dotyczący odbywania zjazdów okręgowych załatwiono następującym orzeczeniem: „Z uwagi, „że wszystkie sprawy odnoszące się do pojedyńczych To„warzystw zaliczkowych, obchodzą zarówno ogół stowarzy„szeń a wszelkie wnioski i wzajemna wymiana zdań na „Walnych Zgromadzeniach delegatów dają sposobność do „wyczerpującéj dyskusyi, oraz z uwagi, że Wydział Związku „i Patronat w każdym pojedyńczym wypadku biorą pod „rozwagę przedmiot bądź nadesłany, bądź się nadarzający, „Wydział nie uważa za potrzebne zalecać urządzanie zja„zdów okręgowych“.

„Natomiast zaleca Wydział w myśl rezolucyi po„wziętéj na IX. Walném Zgromadzeniu delegatów, celem „zapobieżenia możliwém nadużyciom i wyzyskiwaniom, ja„kie się dopuszczają strony, starając się o pożyczkę „w kilku naraz Towarzystwach, aby Stowarzyszenia sąsia„dujące, udzielały sobie dokładny spis członków i odma„wiały przyjęcia tym, którzy już u sąsiedniego Towarzy„stwa mają zaciągnięty kredyt“.

Przyjęto do Związku: Towarzystwo handlu skór w Łańcucie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką — zaś przyjęcie Towarzystwa kredytowego w Kamionce strumiłowéj wstrzymano, pokąd podanie nie będzie uzupełnione potrzebnémi alegatami.

Z powodu wzorowego prowadzenia i porządku, jaki znaleziono przy lustracyi odbytéj w Towarzystwie zaliczkowém w Łańcucie, uchwalono wyrazić kierownikowi biura tego Towarzystwa p. Bolesławowi Żardeckiemu uznanie za jego sumienną pracę i gorliwość około dobra i rozwoju stowarzyszenia.

W końcu dyskutowano nad pismem banku „Slavia‘, w Pradze, zawiadamiającém o zmianie dotychczasowych warunków w udzielaniu kredytu Stowarzyszeniom i wyrażono zdanie, że żądane obecnie pokrycie pożyczek książeczkami wkładkowémi a nadto wekslami jest niewłaściwe, a przeto nie godne do zalecania Towarzystwom związkowym

Zgromadzenie reprezentantów zastępstw Banku krajowego ma być zwołane bezpośrednio po Zgromadzeniu delegatów Związku stowarzyszeń, a to wskutek przedstawień wniesionych do Dyrekcyi banku ze strony Towarzystw, mających zastępstwo Banku krajowego.

Patronat Związku porozumiał się w tym względzie z Dyrekcyą banku a wynikiem tego porozumienia jest zmiana miejsca odbyć się mającego ogólnego Zgromadzenia delegatów stowarzyszeń, a mianowicie Zgromadzenie to odbędzie się nie jak pierwotnie uchwalono w Krakowie, lecz we Lwowie w dniach poprzednio oznaczonych t. j. 7. i 8. września b. r.

Lustrator okręgu samborskiego p. Balicki przeprowadził na dniu 17. i 19. lipca b. r. lustracyą Towarzystwa zaliczkowego w Rozdole i Towarzystwa zaliczkowego w Mikołajowie.

Towarzystwo zaliczkowe w Rozdole dźwiga się powoli z trudnego położenia, w jakie popadło przed dwoma laty i wykazuje już w rachunku podanym w protokole lustracyi odpowiedni stosunek majątku własnego do obcego.

Gorliwy opiekun Towarzystwa hr. Karol Lanckoroński przyszedł znowu z pomocą Towarzystwu, udzielając bezprocentową pożyczkę w kwocie 3.000 zł.

Vorschuss-Casse „Gegenseitige Hilfe“ w Busku popadła w konkurs. Już od dawna dochodziły nas wieści o zachwianiu się interesów tego stowarzyszenia i nie dziwiliśmy się wcale temu, znając tylko z bilansów sposób gospodarki tego stowarzyszenia. Dość zwrócić uwagę na cyfry ostatniego bilansu, w którym naprzód pobrana należytość dla Dyrekcyi wynosi kwotę 2.402 zł. 24 ct. pomimo, że rachunek strat i zysków mieści także z tego tytułu wydatek w kwocie 2.364 zł. 09 ct.

Pomimo tak wysokiego wynagrodzenia Dyrekcyi, czysty zysk jest znaczny, bo wynosi 2.292 zł. 65 ct. lecz trzeba zwrócić na to uwagę, że właściwy zysk jest co najmniéj dwa razy tak wielki, gdyż Towarzystwa tego rodzaju oprocentowują udziały w ciągu roku, przeto wykazują zysk już po opłaceniu dywidendy. Jak wysoka zaś

była ta dywidenda, z zamknięcia rachunkowego domyśleć się nie można... ??. I to wszystko przynoszą pożyczki na ogólną kwotę 80.000 zł. wydane.

Bank „Slavia“ wystósował do naszéj redakcyi pismo, w którém motywuje swe żądanie pokrycia przez Towarzystwa zaciągniętych pożyczek podwójnémi dokumentami tém, że sposób ten praktykuje od dawna u Towarzystw w Czechach i na Morawie, a zresztą dodaje: „deponowanie weksli jako super pokrycie, nie może być dla Towarzystw ani uciążliwém ani kompromitującém, bo jest to manipulacya wewnętrzna, unikająca publicznéj wiadomości“ (?). Aby zachować dalsze dobre stosunki z Towarzystwami galicyjskiemi, uchwaliła Rada nadzorcza tego Banku zmienić sposób pokrycia tych pożyczek w tym kierunku, że na przyszłość udzielać będzie pożyczki na książeczki wkładkowe a oprócz tego żądać będzie pokrycia téj saméj kwoty dobrémi wekslami członków. Wprawdzie wydanie książeczki wkładkowéj zamiast aktu notaryalnego jest dla Towarzystw korzystniejsze, bo umniejsza koszta, jednak co do super-pokrycia wekslami członków — trwamy przy pierwotném naszém zdaniu, że takie żądanie jest niewłaściwe, a często nie wykonalne, gdyż wiele stowarzyszeń wcale nie udziela kredytu wekslowego i musiałyby chyba umyślnie, dla super-pokrycia pożyczek Banku „Slavia“ stwarzać u siebie taki kredyt.

10. posiedzenie Zarządu funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych odbyło się na dniu 5. sierpnia b. r.

Przewodniczący dr. Zgórski. Obecni członkowie: Dr. Krówczyński, Medveczky, Rojek, Terenkoczy i Ulmer. Po zatwierdzeniu protokołu z 9. posiedzenia i przyjęciu do wiadomości sprawozdania p. Ulmera z czynności biurowych, przekazano rachunki i bilans p. dr. Goldmanowi do sprawdzenia i oznaczono dywidendę na $18\frac{1}{2}$ od sta.

Po wyczerpującéj dyskusyi nad przedłożoném przez p. Ulmera sprawozdaniem Zarządu z czynności i rachunków za ubiegły rok administracyjny, przyjęto takowe z małémi zmianami i uchwalono ogłosić je drukiem. Przyjęto do funduszu: Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie z p. Józefem Popławskim (już należącym do funduszu) i p. Franciszka Marxa, kontrolora Towarzystwa zaliczkowego w Rohatynie (które również należy do funduszu), bez zastrzeżeń.

Z porządku dziennego referował p. Medveczky wniosek p. Wyszyńskiego o tworzeniu specyalnych funduszów dla Towarzystw, których funkcyonaryusze tracą udziały przez wystąpienie ze służby przed pięciu laty, lub przez śmierć w stanie bezżennym. W téj sprawie postanowiono przedłożyć II. Walnemu Zgromadzeniu wniosek przejścia do porządku dziennego, i takąż samą motywowaną uchwałę powzięto co do drugiego wniosku p. Wyszyńskiego (referent Terenkoczy) o zmianę §. 5 stat. w ten sposób, ażeby obowiązek opłaty wpisowego ciężył na stowarzyszeniach a nie na funkcyonaryuszach. Natomiast uchwalono przedłożyć II. Walnemu Zgromadzeniu wniosek p. Jaworowskiego (referent p. Terenkoczy) o zmianę §. 16. stat. w ten sposób, że przyjęto dodany do tego paragrafu ustęp następującéj treści: „Walne zebrania zwołuje Zarząd według postanowień §. 17.“

Uchwalono następnie przedłożyć II. Walnemu Zgromadzeniu zmianę §. 3. statutu, przez uzupełnienie go dodatkiem o możności należenia Związku stowarzyszeń do funduszu. Zmiana ta uchwalona już na I. Walném Zgromadzeniu, nie mogła być w roku bieżącym przez władze zatwierdzoną.

Z porządku dziennego wylosowano w myśl §. 14. u. 2. stat. pp. dr. Zgórskiego i Wikt. Żabkę, na miejsce których dokona II. Walne Zgromadzenie uzupełniającego wyboru.

Wreszcie przyjęto zaproponowany przez p. Ulmera porządek dzienny II. Walnego Zgromadzenia funduszu, zamieszczony w dzisiejszym nr. „Związku“.

Towarzystwo zaliczkowe w Limanowéj przesłało do Patronatu Związku pismo następującéj treści:

„Z uwagi, że koniecznością jest, aby Towarzystwa nasze miały instytucyę finansową centralną, a w tym celu uchwały Walnych Zebrań delegatów w życie wprowadzone zostały, co tém ważniejszą i pilniejszą jest sprawą, że Towarzystwo zaliczkowe lwowskie mające tę instytacyę zastępywać, uchwałą swéj Rady nadzorczéj na dniu 22. kwietnia b. r. powziętą, tego zadania się zrzekło; czém zaś ma być Bank krajowy dla towarzystw naszych i wzajemnie, dotąd odpowiednio określoném nie jest. Zaprowadzenie zaś takiéj instytucyi nastąpić tylko może po porozumieniu się delegatów Walnego Zebrania z członkami Dyrekcyi i Rady nadzorczéj Banku krajowego, i to najlepiéj na miejscu we Lwowie; wnosimy więc i upraszamy WPana abyś w roku bieżącym Walne Zebranie delegatów urządzić raczył we Lwowie, a zebranie odbyć się mające w Krakowie, do roku przyszłego odroczył.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1883.

82. Kołomyja. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 11.176·68, koszta urządzenia i ruchomości 23·—, razem 11.199·68. Straty: Z rachunku odsetek 6.387 18, koszta urządzenia i ruchomości 94·09, administracya i podatki 2.093·77, z rachunku strat i zysków z r. 1882. 681·53, czysty zysk za rok 1883. 2.036·80, razem 11.199.68. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 116.522·23, odsetki naprzód zapłacone 1.766·27, koszta ruchomości 846·83, zaliczki procesowe 579·52, gotówka 4.345 91, razem 124.060·76. Stan bierny: udziały 20.212·37, wkładki na rachunek

bieżący 98.529·49, odsetki naprzód pobrane 761·35, fundusz rezerwowy 2.520·75, czysty zysk 2.036·80, razem 124.060·76. Ogólny obrót kasowy 554.589·46. Ilość członków 776.

83. Sieniawa. Towarzystwo kredytowe miejskie. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 1.733·84, zaliczki procesowe 4 98, zysk z r 1882. 17·32, razem 1.756 14. Straty: administracya i podatki 557·99, ruchomości i druki 50·40, różne 27·–, czysty zysk 1.120·75, razem 1.756·14. *b) Bilans.* Stan czynny: Stan kasy 1.755·23, papiery wartościowe 65·—, pożyczki udzielone członkom 32 417·08, odsetki zaległe 113 39, procenta zwłoki należne 262·02, czynsz z góry zapłacony 22·50, koszta prawne 89·92, koszta założenia 124·31, zapas drukówiruchomości 258·99, razem 35.108·44. Stan bierny: udziały członków 7.714·05, fundusz rezerwowy 1.000·60, fundusz podatkowy 50, wkładki na rachunek bieżący 23.268·63, wierzyciele wekslowi 925·—, odsetki z góry pobrane 1.004·08, odsetki dłużne 7·97, dłużne należytości bezpośrednie 16·90, niepodniesiona dywidenda — 46, czysty zysk 1.120·75, razem 35.108·44. Ogólny ruch kasowy 140.671·62. Ilość członków 376.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: *Władysław Terenkoczy.* Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.